

sonal, 1933). *Pendolejar* 'fer moviments oscil·latoris, com de pèndol': «allà al fons, dalt de l'aire, unes coses negres, imprecises, es movien, s'inclinaven --- Unes eren més altes que les altres i *pendolejaven* amb el vent; caminà per descobrir què era allò i va adonar-se que eren els xiprers del cementiri ---», Puig i Ferrater (*Cercle Màgic*, 194). *Pendolada*. *Pendolar*. *Pendolatge* [1868, *SLitCosta*]. *Pendoler*. *Pèndoles*. *Pendeló*, -oc. *Pendorria*. *Pendular*. I el cpt. *penduliflora*.

Antipendí, del b. ll. *antependium* 'allò que penja davant d'alg. c.¹

Apèndix [Belv.], pres del ll. *appendix*, -icis, derivat de *appendere* tr. 'penjar (qc.) en alg. c.'; *apèndicular*. Se'n troben variants en b. ll. i cat., més o menys romanitzades, com en gascó: parlant d'una abadia: «la mayson de Sante Xristine ab soos *apendes*» 'priorats', doc. de 1187-1125 (*Cartulari d'Ossau*, 42.25) (cf. ALPENDE, DECH).

Dependre [*dependir*, Lacav.]: tant aquest com Bely i Lab. [--- 1888] admeten juntament *depenjar* i *dependir*, i fins a mj. S. XIX molts preferien *depenjar*, com el periòdic «Lo Verdader Català», l'any 1843 (veg. l'estudi de Casac., § 14); a l'últim decenni del S. XIX hom observà que a *dependent*, *dependència*, i a *suspendre*, corresponia en català *dependre*, i així ho trobem en les publicacions, ja pertot des de c. l'a. 1900 (des de les primeres obres de Fabra, Vogel etc.); en els anys 1914-1920 encara se sentia tant *dependeix* com *depèn*, i sobretot *dependir*, *dependia* etc., si bé *depèn/dependre* guanyaven terreny i aviat es generalitzaren entre la gent culta catalana.

Com a adjectiu ja apareix *dependent* en el Lacavalleria i, substantivat, en el S. XIX: «aquella ensenyansa tan costosa l'havia deixat sols en disposició d'exercir lo comers, y com per això li faltaven diners, no tingué més remey que buscar-se colocació de *dependent*», NOLLER, *Notes d. c.*, 148; com és sabut, l'organització gremial dels dependents de comerç féu un noble i actiu paper en el moviment nacional reivindicador: Centre de Dependents del Comerç i de la Indústria, fundat a. 1903 (la sigla C. A. D. C. I. no s'usà fins cap a 1928); convertit en fort l'edifici, el 1934, els inoblidables amics Manuel Gz. Alba i Jaume Compte hi moriren heroïcament a l'edat de 38 anys en defensa de l'honor de Catalunya. *Dependència* [Lacav.], però sembla estar ja arrelat cap a primers del S. XVII: «a la plassa de San Jaume / n'hi foren las *dependencias*» en una versió principal de la cançó dels Segadors (MilàF, *Romillo*, 81, reco. a Calaf?) *Independènt* [Lacav.]: «Les persones polítiques i els camps *independents* de sobirania» tractat de Coromines (*O. C.*, 1421-1431); *independència* [Lacav.] «En les nostres democràcies occidentals, la classe social no --- s'ha després prou, en la vida de la Nació, per assolir aquella permanent *independència* que romp la col·laboració comuna en la Ciutat», Coromines (*O. C.*, 1430); *+independentisme*.

Perpendicle [-cul, Lab. 1840], pres del ll. *perpendicular* 'plomada'; *perpendicular* [1512; Lacav.].

Propèndir [Lab. 1840], pres del ll. *propendere*, 60

pròpiament 'decantar-se endavant'; *propens* [Lacav.]; *propensió* [Lacav.].

Suspendre [DTo. 1647: «diferir», «suspendre al·gú»], pres del ll. *suspendere* id.; el participi *suspès* hi ha fet sempre el paper de protagonista: «--- vivia un religiós de barba blanca / --- / llàntia un dia del món, al cel *suspesa* / l'enlluhernà ab sos raigs ---», *Atl.* (Introd., 13a); «Hermosa vall,, bressol de ma infantesa, / blanc Pirineu, / màrgens y rius, ermita al cel *suspesa*, / per sempre: adéu!» (*L'Emigrant*, v. 7); «Damunt el front de la serra / bé pots, mon cor, reposar: / *suspès* entre cel y terra / sobre l'abisme del mar», Costa, *Damunt l'altura* (1874, v. 3). *Suspens* [Lab. 1840]; *suspensió* [Belv. 1840]; *suspensiu* [Lab. 1840]. *Suspensor*; *suspensori*.

Despenjar [JoMartorell]: «Cuytadament anà per *despenjar* los scuts de Tirant, e tant era gran que ab la mà hi bastà» (Ag. I, 235); «La mare malavejava --- quan coneguérem que se'ns havia de morir --- posàrem --- en ses tremoloses mans un Sanchristo, que estregué --- Ara aquet Sanchristo que, rosat ab sos patons, rebí de ses mans amoroses, ab l'intent de no *despenjar-me'l* may un punt, lo porto sobre mon pit perquè li placi inspirar-me en ma darrera hora ---», Verdaguier, 1871, carta a MrnAguiló (Casac., *Epist. de V. I*, 98); «una nina --- com la deuen posar al *despenjar-la*: dreta o ajeguda?», NOLLER (*Pap.*, 182). [DTo. 1647: «llansar de cap primer; suspensum deducó»]; *despenjar-se* 'deixar-se caure' Alcover (P. Bíblics, *Micol* v. 27); *despenjador*; *despenjament*.

Repenjar-se o *arrepènyar-se*, negligits pels diccs. fins c. 1900, no en tinc notícies fins a Verdaguier: «Quan l'hortelà veu l'aygua per la reguera córrer / que ha obert, s'atura, al mànc del càvec *repenjar*: / aixís l'Àngel espera que'l puig més alt s'ensorre / ---», *Atl.* ix, 40b; és també la forma usada pel valencià Llorente i el mallorquí Costa: «s'hi *repenja* 'l niu de l'àguila o voltor» (*Costa Brava de Mallorca*, 10d). La variant *arrepènyar* no sols és del CpTarr. sinó la més corrent en tot el català central, no recordo haver-hi sentit *repenjar-se* fins c. 1920 (avui sí, amb un regust una mica més rellevat o literari): «uns braços se'm van *arrepènyar* en el muscle dret per fer-me caure», «un poble de comparets *s'arrepènyia* a l'arrencada de la serra», Coromines (*Presons*, 113; *Silèn*, *O. C.*, 15b38).

Pelendengues 'arracades' mot acastellanat, gens usual en lloc d'ARRACADES, fora del P. Valencià [c. 1800, Sanelo; el mall. MrnAguiló el condemna com a cast., DAg.]; a penes l'he sentit mai enlloc del Princ., per més que ho digui AlcM, si no és a la Vall d'Aran i a Tort., on *plendengues* ha entrat des de Benasc i el Matarranya; per a l'etimologia en cast. veg. l'article PERENDENGUES del DCEC/DECH; l'únic que ha arrelat és l'ús lax i figurat en el sentit de 'bagatella d'escàs valor', molt estès a Mall. [T. Aguiló], i també val.: «quina *pelendenga* té allí» 'finca pobra', i partida *Les Pelendengues* a l'Alcova, «al Rajadell tot són *pelendengues*» 'finquetes sense importància' Nules (1961); a Menorca per encreuament amb *menuderies* o *menudalla* en fan *marrandengues*: «Allota, si